

Buluşları Tanıyoruz

Bugün kendi gözlerinizi bir kenara bırakın, bir yabancıyla gözleriyle bakın dünyaya. Bu yabancı, sözcüğümü sizden yüz yıl önce yaşamış biri olsun. Her gün gördüğünüz ve kanıksadığınız için sıradan gelen şeyler, yüz yıl önce yaşamış birine son derece değişik, ilgi çekici, hatta kafa karıştırıcı gelebilir. Yüz yıl öncesinin dünyasıyla, günümüzün dünyası aynı değil. Bunun nedeni, geçtiğimiz yüz yıl içinde bir çok yeni buluşun yapılması. Eğer yüz yıl önce yaşamış olan birisi de çevresine kendisinden yüz yıl önce yaşamış birinin gözleriyle baksaydı, o da dünyanın buluşları sayesinde ne kadar değişmiş olduğunu görürdü. Peki buluş nedir? Kimlere buluşçu denir?

Bir buluş için birçok tanım yapabiliriz: Buluş o güne dek var olmayan, insanların çalışması sonucu ortaya konmuş yeni bir şeydir diyebiliriz. Buluş, o güne dek gereksinim duyulan bir işi ya da hizmeti karşılayan nesnedir de diyebiliriz. Bu tanımlar, bir anlamda buluşların doğasını ortaya koyuyor. Toplamlar sürekli bir gelişme, ilerleme içindedir. Bu gelişme sürecinde yeni gereksinimler ortaya çıkar. Buluşlar, toplumların bu yeni gereksinimlerine yanıt vermek üzere ortaya çıkarlar. Bu anlamda diyebiliriz ki birdenbire, kendiliğinden ortaya çıkan ve ne işe yaradığı bilinmeyen buluşlara pek sık rastlamayız. Toplumun gelişmesinden doğan gereksinimleri karşılayan buluşlar aynı zamanda bu gelişmeye katkıda bulunur ve bizleri bir adım daha ileri götürür.

Bu ay kartlarımızda yer verdiğimiz buluşlar, insanlığın yüzyıllar içinde ilerlemesine katkıda bulunanlardan yalnızca birkaçı. Yaşamımızı etkileyen diğer buluşların ne

olduğunu görmek için çok uzağa gitmenize gerek yok; çevrenize bakın yeter. Çevrenizde göreceğiniz insan yapısı her şeyin bir bulunuş öyküsü var ve onların hepsi de dünyayı değiştirdiler. Eğer buluş dendüğünde aklınıza uçaklar, otomobiller gibi büyük şeyler geliyorsa hemen bir şey hatırlatalım: Bazen en küçük, en değersizmiş gibi görünen bir şeyin insan yaşamına katkısı çok büyüktür. Sözcüğümü, bugün artık hiç kimse tükenmez kaleminden, çengelli iğneden, el fenerinden ya da bulaşık süngerinden vazgeçemez. Bunlar belki elektrik ampulü ya da bilgisayar kadar önemli buluşlar değilmiş gibi gelebilir size. Ama o nesnenin dünyada hiç var olmadığını düşünün; yaşam biraz daha zor olurdu. Bu düşünceden yola çıkarak nasıl buluş yapacağımıza ilişkin bir ipucu yakalayabiliriz. Seçtiğimiz bir nesnenin dünyada var olmadığını düşünelim. Sözcüğümü "Çatal bulunmamış olsaydı nasıl yemek yerdik, çatal yerine geçecek ne bulabiliriz?" sorusuna vereceğimiz yanıt yeni bir buluş olacaktır. Ya da çevremizde gördüğümüz sorunlara bir çözüm bulacak, eskiden var olan ama yepyeni bir biçimde ortaya konacak bir şey de başka bir buluştur.

Sizin için hazırladığımız kartlarda yer verdiğimiz buluşların her biri bulunuşuyla dünyayı değiştirmişti. Bu kartları elinizde tutarken, uygarlığın binlerce yıldır izlediği yolu da görebilirsiniz. Bizim yer veremediğimiz buluşları çevrenizde gözlemlemeye çalışın. Bugün kendi gözlerinizi bir kenara bırakın da, dünyaya bir buluşçunun gözleriyle bakın...

Buluş kartlarını hazırlayan: Gökhan Tok

